

És una malaltia causada pel fong *Drechslera teres* (forma cònica de *Pyrenophora teres*). Es pot presentar en dues formes diferenciades:

Pyrenophora teres f. teres
(síntomes en forma de xarxa)

Taques marrons lineals

Pyrenophora teres f. maculata
(síntomes en forma de taca oval).

Taques marrons rectangulars o ovals

Simptomatologia

- S'observa sobretot a partir del primer nus, tot i que pot ésser present des de l'aparició de les tres primeres fulles.
- Afecta principalment les fulles:
 - S'inicia en les més baixes i pot anar progressant cap a les superiors.
 - Els símptomes principals són taques de forma variable (lineals, rectangulars, ovals o irregulars) de color marronós, que sovint presenten un halo grogós, visibles en les dues cares del limbe.
- En el cas d'una infecció molt severa es poden veure afectades les espigues.

Complex de taques marrons

El símptomes de la malaltia són bastant similars als d'un conjunt de patologies biòtiques i abiòtiques que causen lesions marronoses. El seu diagnòstic sovint pot portar a confusió amb:

- **La ramulariosis** (*Ramularia collo-cygni*), malaltia fúngica post-espigat. Taques marrons rectangulars i curtes (menys de 5 mm de llarg), envoltades d'un halo grogós clar i visibles en les dues cares de la fulla.
- **Taques fisiològiques**. Poden ésser degudes a dies amb amplituds tèrmiques superiors a 20°C o períodes amb una climatologia molt contrastada. No s'observa cap estructura de fong.
- **Taques degudes a mecanismes de resistència o hipersensibilitat** a la cendrosa (*Blumeria graminis f.sp hordei*) o al rovell bru (*Puccinia hordei*). Davant l'inici d'una infecció, els teixits es necrosen per frenar la seva progressió.
- **La septoriosis** (*Parastagonospora sp.*) es caracteritza per necrosis grosses de forma ovoide (una o dues taques per fulla), que poden anar acompanyades de picnidis.

Ramulariosis

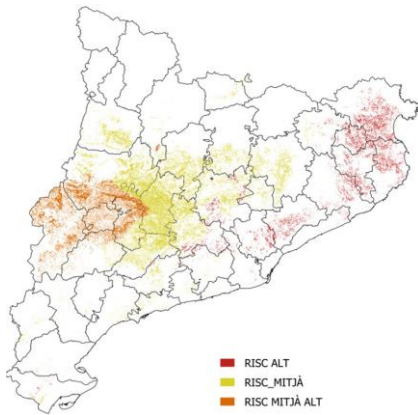

Taques fisiològiques

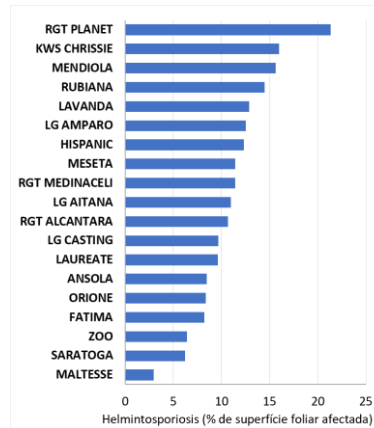
Factors de risc

- Les infeccions primàries poden procedir de llavors infectades (poc freqüent), restes de palles, plantes de gramínies arvenses, etc.
- Les contaminacions es veuen afavorides per pluges i humitats relatives altes, temperatures entre 15 i 25°C (òptim 20°C) i pel vent.
- El desenvolupament de les infeccions és ràpid.
- És present en totes les zones productores, si bé s'observen les infeccions amb les severitats més elevades a les zones càlides i temperades humides i en els regadius.
- Hi ha diferències de susceptibilitat entre varietats, malgrat que totes es poden veure afectades.
- És una de les malalties que causa pèrdues més importants de rendiment, que en el cas d'infeccions severes poden arribar al 20-30%, i de qualitat (disminució del pes hectolítric i del pes del gra).

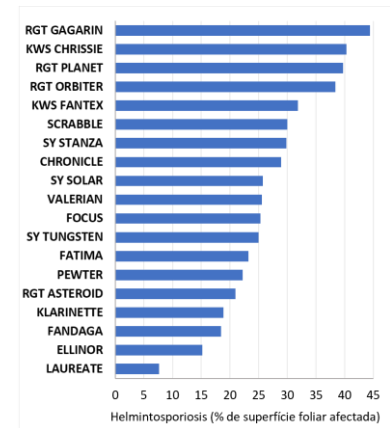
Probabilitat d'infecció segons zones

Susceptibilitat de les varietats d'ordi d'hivern

Susceptibilitat de les varietats d'ordi de primavera

Tractaments fungicides

- És el mètode de control que permet obtenir les eficàcies més elevades.
- És una malaltia difícil de controlar, pel que les eficàcies més altes s'obtenen amb els fungicides d'alta gamma (AVIATOR XPRO, CAYUNIS, ELATUS Era LR, PRIAXOR EC, REVYCARE, entre altres), que també sovint són els més cars.
- És important aplicar fungicides que en la seva composició tinguin varies matèries actives amb diferent mode d'acció (triazols, estrobilurines, SDHI o carboxamides, entre altres), per tal d'evitar l'aparició de resistències.
- Els tractaments fungicides poden ésser recomanables durant l'encanyat i sobretot des de l'aparició de la fulla bandera fins l'espigat.

Estratègia de control

- Tractar preferentment les parcel·les amb un potencial de rendiment superior a 3000 kg/ha.
- **Varietats molt susceptibles**
 - Sembrar octubre-novembre: RGT PLANET, KWS CHRISSIE, MENDIOLA, RUBIANA, LAVANDA, LG AMPARO, HISPANIC.
 - Sembrar novembre-desembre: RGT GAGARIN, KWS CHRISSIE, RGT PLANET, RGT ORBITER, KWS FANTEX, SCRABBLE, SY STANZA, CHRONICLE.

A partir de l'estadi d'un nus, tractar quan s'observa més d'un 10% de fulles infectades.
- **Varietats susceptibles**
 - Sembrar octubre-novembre: MESETA, RGT MEDINACELI, LG AITANA, RGT ALCANTARA.
 - Sembrar novembre-desembre: SY SOLAR, VALERIAN, FOCUS, SY TUNGSTEN, FATIMA, PEWTER, RGT ASTEROID.

A partir de l'estadi d'un nus, tractar quan s'observa més d'un 25% de fulles infectades.
- Les varietats més resistents són dins els ordis d'hivern MALTESSE, SARATOGA, ZOO, FATIMA, ORIONE, ANSOLA, LAUREATE i LG CASTING; mentre que, entre els de primavera trobem LAUREATE, ELLINOR, FANDAGA i KLARINETTE amb una menor susceptibilitat. Aquestes, són les que tenen una menor probabilitat que s'hagin de protegir amb fungicides.

Autors

Joan Serra Gironella, Josep Anton Betbesé Lucas, Roser Sayeras Oliveras, Eduard Ribas Tibau, Maria Boix Paretas, Joan Fañe Bolibar, Judit Recacha Borrell, Carme Roig Mayor, Jordi Santolino Prieto, Andrea López Fernández, Teresa Font Aulinas i Eduardo Galilea Lusa del Programa de Cultius Extensius Sostenibles de l'IRTA.

Xarxa d'avaluació de noves varietats d'ordi. Contribució del material vegetal als nous reptes del sector (XARXA ORDÍ).

(Activitat de demostració de l'Operació 01.02.01 de Transferència Tecnològica del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020).

